

27 אוקטובר 2013

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אוקטובר - דצמבר 2013 ממצאים ראשוניים

הניתוח הראשוני מקיף למעלה מ-155 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע ספטמבר ועד אמצע אוקטובר 2013

ברבע השלישי של 2013:

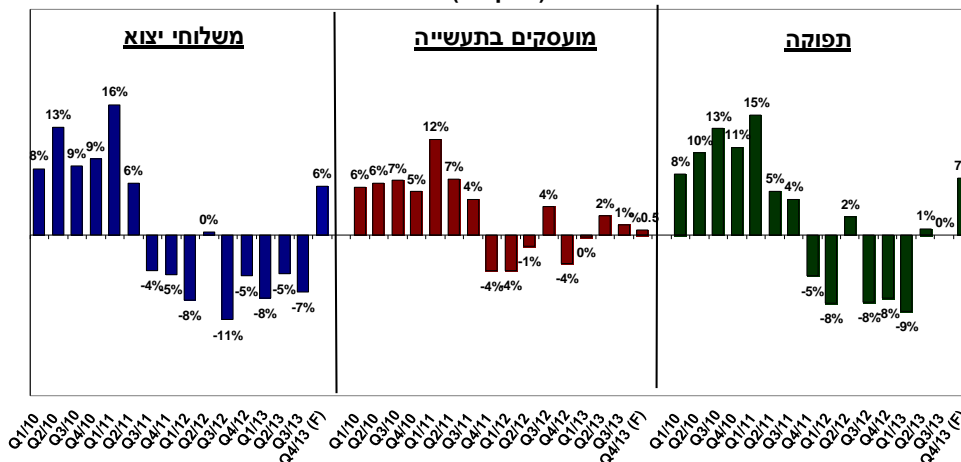
- ◀ קיפאון בתפוקת התעשייה.
- ◀ עלייה מתונה במצבת העובדים.
- ◀ העמקת הנסיגה במכירות המקומיות.
- ◀ העמקת הנסיגה במשלוחי היצוא.
- ◀ האצה בקצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- ◀ האצה בקצב צמיחת תפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע האחרון של 2013:

- ◀ צפי לצמיחה מחודשת ומהירה בתפוקת התעשייה.
- ◀ צפי לגידול זעום, כמעט קיפאון, במצבת העובדים.
- ◀ צפי לגידול במכירות התעשייה לשוק המקומי.
- ◀ צפי לעלייה חדה במשלוחי היצוא.
- ◀ צפי לעלייה נוספת בהשקעות התעשייה.
- ◀ האטה מסוימת בקצב גידול תפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

צפי לצמיחה בפעילות התעשייתית ברבע האחרון של 2013

(מאזן נטו)

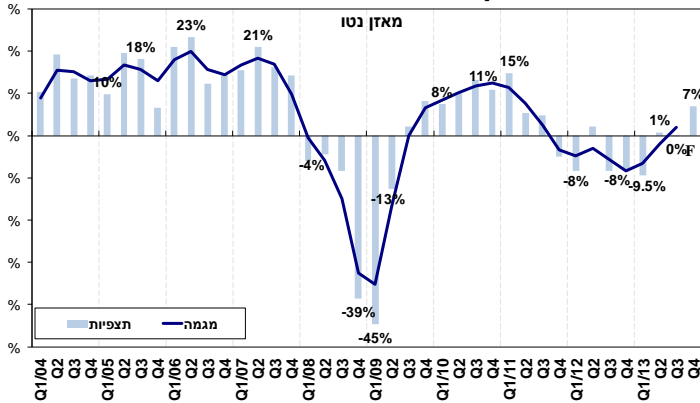

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אוקטובר – דצמבר 2013

תפוקת התעשייה

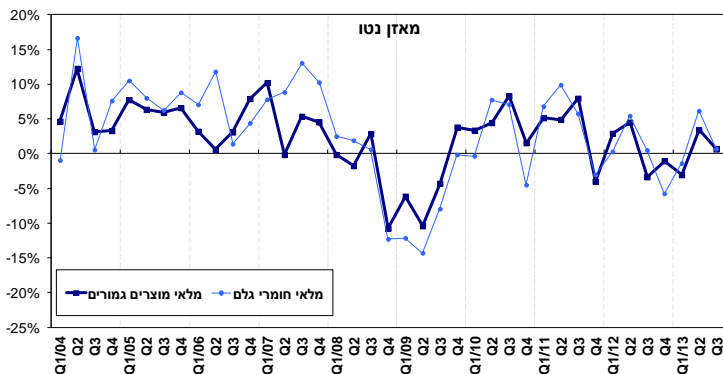
תפוקת התעשייה, 2013 - 2004

ברבע השלישי של 2013 שרר קיפאון בתפוקת התעשייה: מאזן נטו¹ אפס נרשם בתקופה הנסקרת, כאשר 34% מהתעשיינים דיווחו על גידול בתפוקתם (מרביתם גידול קל), אל מול 32% שדיווחו על נסיגה. קיפאון זה נרשם לאחר מאזן נטו חיובי מתון ביותר, של 1%, ברבע השני של 2013, ושלושה רבעונים רצופים של נסיגות חדות (מאזן שלילי ממוצע של 9% לרבעון).

קיפאון זה לווה בהעמקת עוצמת הנסיגה בניצולת הציוד בתעשייה ברבע השלישי של השנה: מאזן נטו שלילי של 4% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן נטו שלילי מתון ביותר, של 0.5% ברבע השני של השנה, ולאחר שלושה רבעונים רצופים של ירידות חדות בניצולת הציוד, בהם נרשם מאזן שלילי ממוצע של 8% לרבעון.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה 2004 - 2013

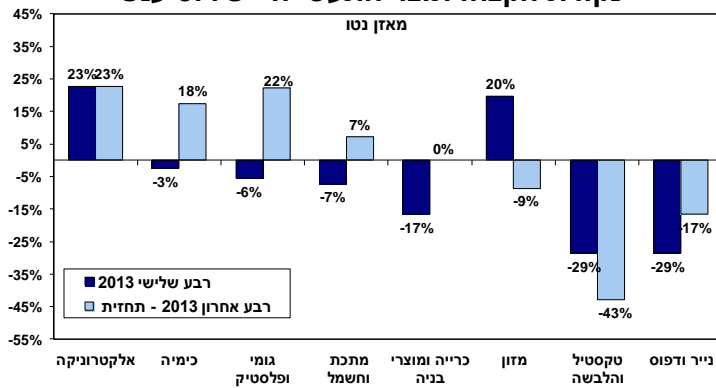

במקביל, נמשך הגידול במלאים: עלייה מתונה נרשמה הן במלאי חומרי הגלם והן במלאי המוצרים הגמורים ברבע השלישי של 2013: מאזן נטו חיובי של 1%, לאחר מאזן נטו חיובי של 6% ו-3%, בהתאמה, ברבע השני של השנה.

לרבע האחרון של 2013 צופים התעשיינים צמיחה מחודשת ומהירה בתוצר התעשייתי: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו חיובי של 7%, כאשר 37% צופים עלייה בתפוקתם ו-25% צופים ירידה. נציין, כי מזה כשנתיים לא דווח בפועל ואף לא נצפה במסגרת הסקר גידול כה מהיר בתפוקת המפעלים, כמו זה הצפוי לסוף השנה.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

נקודת הקצה: תוצר התעשייה - פירוט ענפי

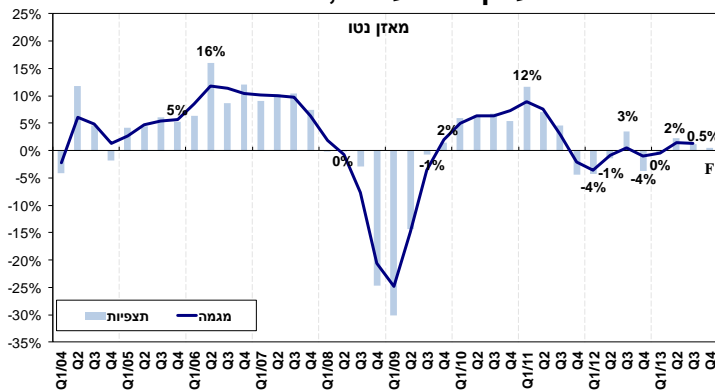

הצמיחה הצפויה בתפוקה ברבע האחרון של 2013 משקפת צפי לגידול מהיר נוסף בתפוקת ענף האלקטרוניקה, לצד מעבר מנסיגה לצמיחה מהירה בתפוקת ענפי הכימיה, הגומי והפולסטיק, המתכת והחשמל.

מנגד, צפויה נסיגה מחודשת בתפוקת ענף המזון, לצד נסיגה נוספת בענף הנייר והדפוס² והעמקת עוצמת הנסיגה בתפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה, כאשר קרוב ל-60% מתעשייני הענף צופים ירידה בתפוקתם ואף לא אחד צופה צמיחה. קיפאון צפוי בתפוקת ענף הכרייה ומוצרי הבניה².

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2013 - 2004

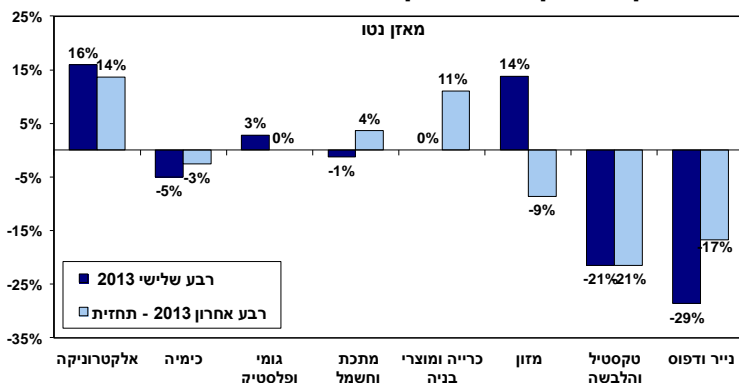
ברבע השלישי של 2013 נמשך הגידול המתון במצבת העובדים בתעשייה: 19% מהתעשיינים דיווחו על גידול במצבת העובדים, מרביתם רשמו גידול קל בלבד, אל מול 17% שדיווחו על פיטורי עובדים. כך, התקבל מאזן נטו חיובי מתון, של 1%, לאחר מאזן נטו חיובי של 2% ברבע השני של השנה ולאחר קיפאון במצבת העובדים בתחילת 2013.

על רקע קליטת העובדים המתונה בתעשייה נמשך הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי עלה ברבע השלישי של השנה ל-79%, לעומת 77% שדיווחו כך ברבע השני של 2013, ו-73% בתחילת השנה. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הכרייה ומוצרי הבניה², האלקטרוניקה, המתכת והחשמל, והכימיה.

להערכת התעשיינים, לרבע השלישי של 2013 צפוי גידול זעום, כמעט קיפאון, במצבת העובדים בתעשייה: 18% מהתעשיינים צופים גידול קל בלבד במצבת העובדים, לעומת 14% הצופים ירידה. כך, צפוי מאזן נטו חיובי של 0.5% ברבע האחרון של השנה.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו. בנוסף, נדגיש כי החברות בענף זה בסקר אינן כוללות את חברות הפקת הגז הטבעי.

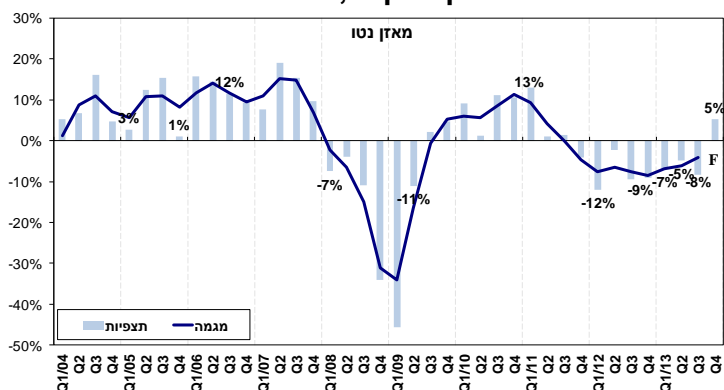
נקודת הקצה: מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

בנוסף, צפוי קיפאון במצבת העובדים בענף הגומי והפולסטיק.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2013 - 2004

ברבע השלישי של 2013 נמשכה ואף

העמיקה הנסיגה במכירות התעשייה

לשוק המקומי: 38% מהתעשיינים

רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת

24% שדיווחו על עלייה. כך, נרשם

מאזן נטו שלילי של 8%, לאחר מאזן

נטו שלילי של 5% ברבע השני של

השנה, ושל 7% בתחילת השנה.

למעשה, זה שנתיים ברציפות בהן

מדווחים התעשיינים על נסיגה

במכירות המקומיות. (מאזן נטו שלילי

ממוצע של 7% לרבעון).

לרבע האחרון של 2013 צופים התעשיינים עלייה במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות

משקפות מאזן נטו חיובי של 5%, כאשר שליש מהתעשיינים צופים עלייה במכירות המקומיות, אל מול

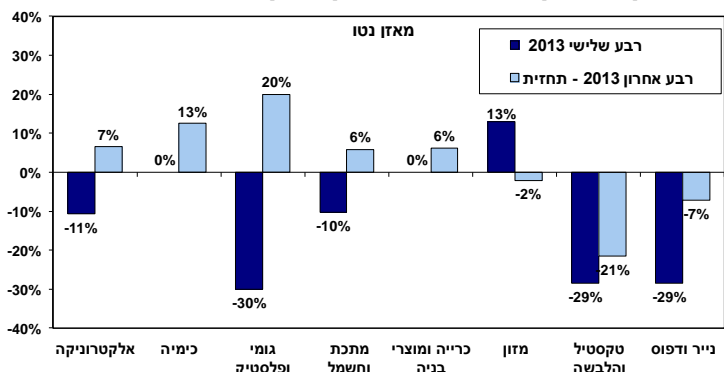
21% הצופים ירידה במכירותיהם. נציין, כי מזה כשנתיים לא נרשם גידול בפועל, ו/או צפי³ לגידול

ממשי במכירות התעשייה לשוק המקומי. הציפי להתרחבות במכירות המקומיות, נתמך על ידי

אינדיקציות נוספות לעתיד: התעשיינים צופים לסוף 2013 גידול בהזמנות לשוק המקומי: מאזן נטו

חיובי של 2% צפוי בהזמנות אלו.

נקודת הקצה: מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

הגידול הצפוי במכירות המקומיות

ברבע האחרון של השנה משקף צפי

לגידול מחודש בחלק גדול מהענפים,

לרבות בענפי הגומי והפולסטיק,

הכימיה, האלקטרוניקה, הכרייה ומוצרי

הבנייה, המתכת והחשמל.

מנגד, צפויות ירידות חדות במכירותיהם

של ענפי הנייר והדפוס, הטקסטיל

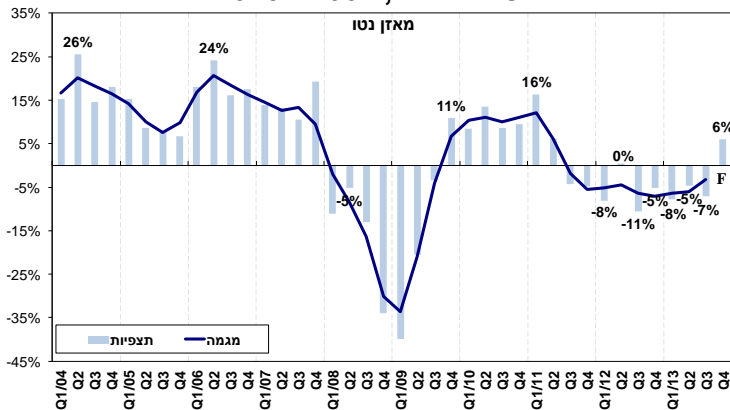
וההלבשה, לצד נסיגה מחודשת ומתונה

במכירות ענף המזון לשוק המקומי.

³ למעט צפי לגידול זעום במכירות המקומיות לרבע השני של 2013 (מאזן נטו חיובי של 1.5%).

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2013 - 2004

ברבע השלישי של 2013 העמיקה הנסיגה גם במשלוחי היצוא: 36% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 30% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 7%, לאחר מאזן שלילי של 5% ברבע השני של 2013.

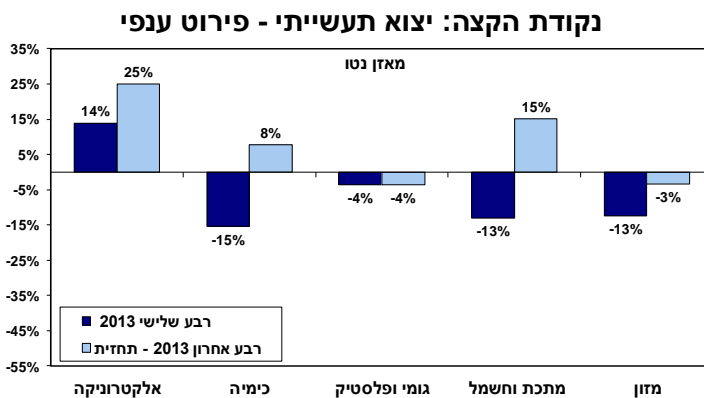
למעשה, זה למעלה משנתיים⁴ שהיצואנים בסקר מדווחים על נסיגה ביצוא התעשייתי. (מאזן נטו שלילי ממוצע של 6% לרבעון).

במקביל, העמיקה ברבע השלישי של השנה השחיקה ברווחיות היצוא: יותר ממחצית מהיצואנים בסקר (51%) דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 7% בלבד שרשמו שיפור קל. כך, נרשם ברווחיות היצוא מאזן נטו שלילי של 30%, הנמוך ביותר זה שנתיים. העמקת השחיקה ברווחיות מתיישבת עם ההאצה במגמת התיסוף שנרשמה מאז הרבע האחרון של 2012.

בנוסף, ברבע השלישי של 2013 נמשכה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 13% נרשם ברבע השלישי של השנה, בהמשך למאזן שלילי דומה ברבע השני של 2013. הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח, זאת בנוסף לירידה בתמורה השקלית בגין כל דולר יצוא.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא, דורגו ארבעה גורמים עיקריים: גורמי הזמנות היצוא, רווחיות היצוא, וקשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים עם ציון ממוצע⁵ של 3.4 כל אחד, לצד גורם המחירים הבינלאומיים (3.3). במקום השני דירגו היצואנים את גורם קשיי השיווק בשווקים קיימים, עם ציון ממוצע של 3.1.

מנגד, צופים היצואנים לרבע האחרון של 2013 עלייה חדה במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי של 6%, כאשר 36% מהיצואנים צופים גידול, אל מול 24% שצופים ירידה, מרביתם ירידה קלה. לא מן הנמנע, כי הצפי לגידול ביצוא הינו עונתי ומשקף פעילות מוגברת במכירות בחו"ל לנוכח סגירת תקציבי החברות בחו"ל וביקושים ערים לקראת חג המולד.

ברבע האחרון של השנה צפויה, להערכת היצואנים, ירידה נוספת במחירי היצוא במונחי מט"ח (צפוי מאזן נטו שלילי של 13%).

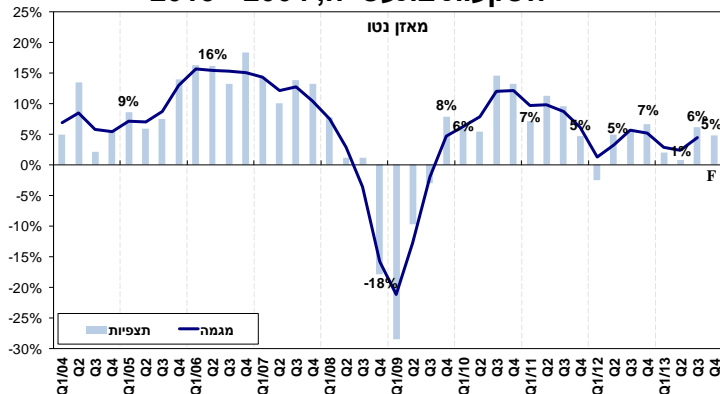
הגידול הצפוי ביצוא לרבע האחרון של 2013 משקף צפי להאצה ניכרת בקצב גידול משלוחי היצוא בענפי האלקטרוניקה, לצד מעבר מנסיגה לגידול מהיר ביצוא ענפי המתכת והחשמל והכימיה.

מנגד, צפויה נסיגה מתונה ביצוא ענפי הגומי והפולסטיק והמזון.

⁴ למעט גידול זעום, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא ברבע השני של 2012 (מאזן נטו חיובי של 0.5%).
⁵ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

השקעות בתעשייה

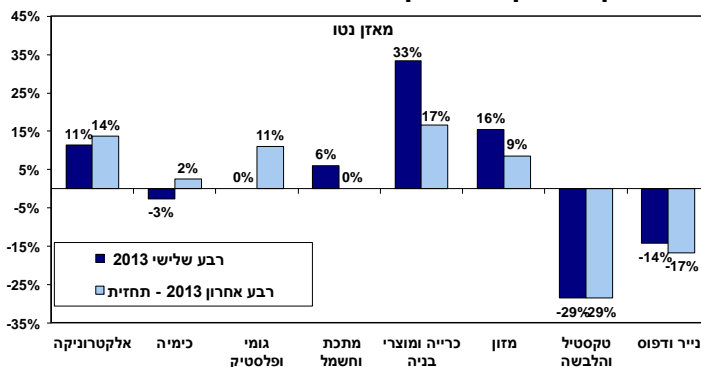
השקעות בתעשייה, 2013 - 2004

ברבע השלישי של 2013 הואץ קצב גידול השקעות התעשייה: 24%
 רשמו גידול בהשקעותיהם, אל מול 11% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 6%, לאחר מאזן נטו חיובי מתון, של 1%, ברבע השני של השנה, ושל 2% בתחילת 2013.

לרבע האחרון של 2013 צופים התעשיינים עלייה נוספת ובעוצמה דומה בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים: צפוי מאזן נטו חיובי של 5%, כאשר 21% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 8% בלבד הצופים ירידה.

נקודת הקצה: השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

הגידול הצפוי לסוף השנה בהשקעות התעשייה, משקף צפי לגידול מהיר נוסף בהשקעות ענפי הכרייה ומוצרי הבנייה⁶, האלקטרוניקה והמזון. זאת לצד צפי לגידול מחודש בהשקעות ענפי הגומי והפלסטיק והכימיה.

עליות אלו צפויות להתמתן בשל המשך הירידות החדות בהשקעות ענפי הטקסטיל וההלבשה, הנייר והדפוס².

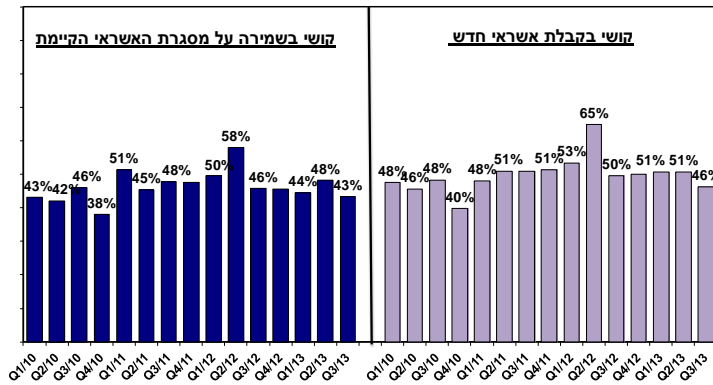
קיפאון צפוי בהשקעות ענף המתכת והחשמל.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על עלייה בהוצאות המימון הריאליות בקצב דומה לזה שנרשם ברבע הקודם: ברבע השלישי של 2013 נרשם מאזן נטו חיובי של 5.5% בהוצאות המימון, כאשר 16% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 8% שדיווחו על ירידה קלה; זאת לאחר מאזן חיובי של 6% ברבע השני של 2013. שמירה על קצב הגידול של הוצאות המימון הריאליות התאפשרה בין היתר, הודות להותרת ריבית בנק ישראל על כנה במהלך הרבעון (1.25%), בעוד ציפיות האינפלציה נותרו יציבות.

לסוף 2013 צופים התעשיינים התמתנות קלה בקצב עליית הוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 14% צופים עלייה בהוצאות ו-8% צופים ירידה.

⁶ הגידול הצפוי יושפע ככל הנראה מגידול בביקושים על רקע התקדמות הפעילות בבניית עיר הבה"דים, לצד ביקושים ערים בשוק הנדל"ן.

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

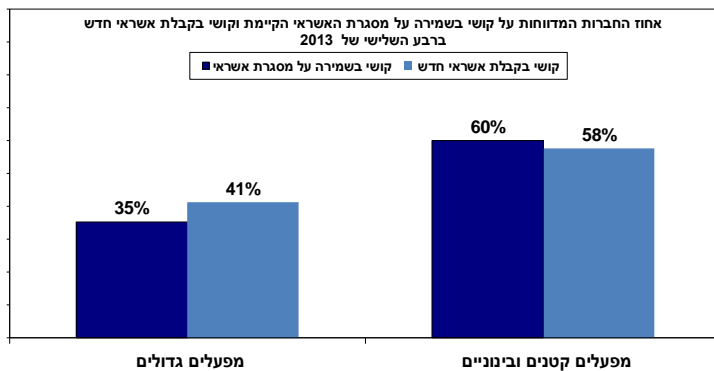

בנוסף, נרשמה התמתנות קלה בדיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע השלישי של השנה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת ירד בתקופה הנסקרת ועמד על 43%, לעומת 48% אשר דיווחו כך בסקר הקודם, ובדומה ל- 44% בסקר של תחילת 2013.

כמו כן, ירידה נרשמה גם בשיעור התעשיינים שנתקלו בקושי בהשגת אשראי חדש: 46% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו בקושי בקבלתו, לעומת 50% בממוצע ארבעת הסקרים הקודמים (בממוצע השנה החולפת).

נציין, כי עיקר ההתמתנות בקשיי האשראי נגזרה מהמפעלים הגדולים: שיעור המפעלים הגדולים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש ירד בסקר הנוכחי ל- 41% (לעומת 48% בשני הסקרים הקודמים), ושיעור המפעלים הגדולים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי ירד ל- 35% (לעומת 41% בשני הסקרים הקודמים). נציין, כי שיעור כה נמוך של מדווחים על קשיי אשראי בקרב המפעלים הגדולים לא דווח עד כה במסגרת הסקר.⁷

קשיי אשראי במפעלים הקטנים והבינוניים מול המפעלים הגדולים

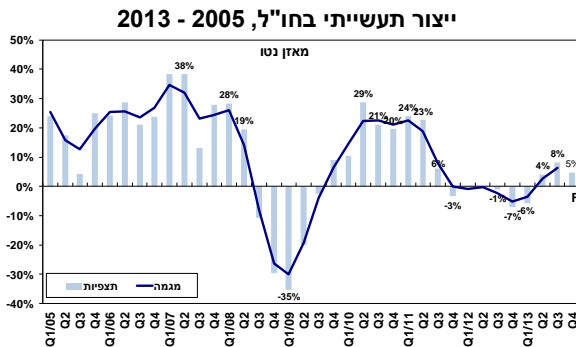

מנגד, בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁸ ממשיכים לבלוט קשיי האשראי, כאשר 58% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע השלישי של 2013 בקושי בקבלתו, לעומת 56% בסקר הקודם.

כמו כן, שיעור המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת נותר בתקופה הנסקרת על 60%, בדומה ל- 59% שדיווחו כך בסקר הקודם.

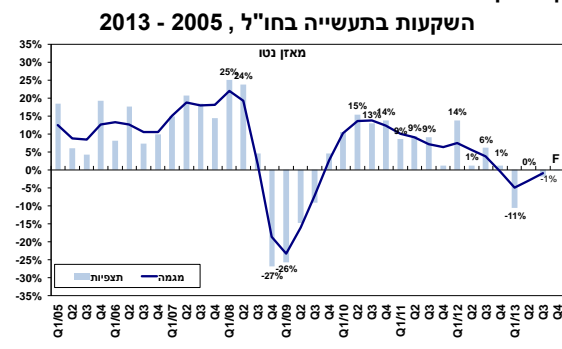
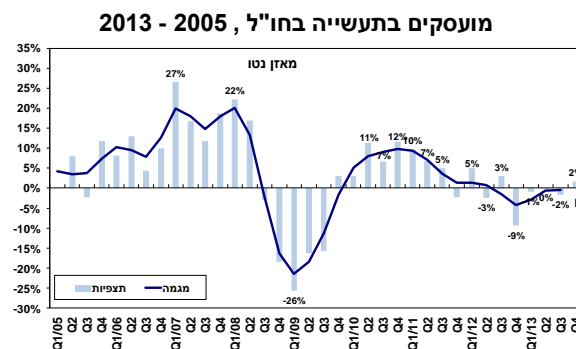
⁷ מעקב אחר קשיי אשראי בקרב המפעלים החל להיבחן מסקר אפריל 2009 המתייחס לרבע הראשון של 2009
⁸ עד 100 עובדים

הפעילות הרב לאומית⁹

ברבע השלישי של 2013 נרשמה האצה בקצב גידול תפוקת המפעלים בחו"ל: 42% מהמפעלים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 23% שרשמו נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 8%, לאחר מאזן נטו חיובי של 4% ברבע השני של 2013.

מנגד, נסיגה מתונה נרשמה בגורמי הייצור במפעלים בחו"ל (מועסקים והשקעות), לאחר קיפאון ברבע השני של השנה.

לרבע האחרון של 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות האטה מסוימת בקצב גידול תפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 5%, צפוי בתפוקה לסוף השנה, כאשר 36% מהחברות צופות גידול בתפוקתן, כולן גידול קל, לעומת 21% הצופות ירידה.

במקביל, **צפוי גידול מתון במצבת העובדים בחו"ל:** מאזן חיובי של 2% צפוי לסוף השנה, לאחר מאזן שלילי של 2% ברבע השלישי של 2013, ומאזן אפס ברבע השני של השנה.

מנגד, **צפוי קיפאון בהשקעות המפעלים בחו"ל:** מאזן נטו אפס צפוי לרבע האחרון של השנה, לאחר מאזן נטו שלילי של 1% ברבע השלישי של 2013, ומאזן אפס גם ברבע השני של 2013.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת האגף למחקר כלכלי

חגית לשבסקי, כלכלנית האגף

טלפון: 03-5198806

⁹ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 31 חברות מתוך 156 (20% מהמדגם). מהן 9 מענף הגומי והפלסטיק, 7 מענף המתכת והחשמל, 5 מהכימיה, 3 מהמזון, 3 מהטקסטיל וההלבשה, 1 מהאלקטרוניקה, 1 מהנייר והדפוס, 1 מהעץ והריהוט ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.